

Kursplan

Fakultetsnämnden för humaniora och samhällsvetenskap
Institutionen för samhällsvetenskaper

GA5554 Barndomsstudier, 30 högskolepoäng

Childhood studies, 30 credits

Huvudområde

Sociologi

Ämnesgrupp

Utbildningsvetenskap/didaktik allmänt

Nivå

Avancerad nivå

Fördjupning

A1N

Fastställande

Fastställd av institutionsstyrelsen vid Institutionen för samhällsvetenskaper 2010-08-25

Kursplanen gäller från och med höstterminen 2010

Förkunskaper

Studierande på program för lärarutbildning ska ha motsvarande godkänt studieresultat på kurser om 180 hp.

VFU-poäng från tidigare kurser skall vara godkända.

Alternativt

Examen om minst 180 högskolepoäng (inkl. ett självständigt arbete om minst 15 hp) inom utbildning som riktar sig mot förskola, förskoleklass, fritidshem och skola,

eller

kandidatexamen med inriktning mot pedagogik och/eller didaktik, sociologi, statskunskap, medie- och kommunikationsvetenskap, psykologi, etnologi, antropologi, kulturvetenskap, humaniora, idrotts- och fritidsvetenskap, socialt arbete, vårdvetenskap, hälsovetenskap, barn- och ungdomsvetenskap eller motsvarande.

Förväntade studieresultat

Efter genomgången kurs skall studenten:

1. Översiktligt kunna redogöra för forskningsfältet Barndomsstudier med avseende på grundläggande begrepp, problem, forskningsfokus och fältdiskussioner.
2. Översiktligt kunna definiera och kritiskt diskutera utbildningsvetenskap i relation till barndomsstudier.
3. Utförligt kunna redovisa och självständigt analysera centrala frågor inom utbildningsvetenskap som betingelser för utbildning, demokrati och lärande med relevans för Barndomsstudier.

4. Översiktligt kunna redogöra för de teoretiska perspektiv som ofta tillämpas inom forskningsfältet barndomsstudier och kunna diskutera olika betydelser av teori och teorianvändning i praktisk forskning.
5. Utförligt kunna redogöra för och tillämpa minst två av de teoretiska perspektiv som kursen introducerar.
6. Självständigt kunna tillägna sig, redogöra för och kritiskt granska en teoretiskt informerad studie med hög relevans för barndomsstudier.
7. Utförligt kunna definiera, fördjupat förstå och kritiskt diskutera betydelsen av att studera barn i kontext och fallstudien som metodvalet.
8. Utförligt kunna redovisa, förstå och kritiskt granska forskningsprocessens huvudmoment.
9. Självständigt, i såväl muntlig som skriftlig form, kunna formulera ett teoretiskt och metodologiskt informerat forskningsprojekt – med fallstudien som metodval – med påtaglig utbildningsvetenskaplig relevans för forskningsfältet barndomsstudier.
10. Vara väl förtrogen med frågor om studier av barn och barndom och forskningsetik.
11. Ha utvecklat sin lärarprofession avseende vetenskaplig och kritisk kompetens samt kunna självständigt planera, leda och utvärdera undervisning och annan pedagogisk verksamhet utifrån centrala och lokala styrdokument.

Innehåll

Kursen Barndomsstudier omfattar fyra delkurser. I den första delkursen introduceras barndomsstudier som forskningsfält. I den andra delkursen relateras forskningsfältet barndomsstudier till utbildning, demokrati och lärande. I delkurs 3 genomförs verksamhetsförlagd utbildning i grundskolans tidigare år med fokus på barns livsförhållanden och på att fördjupa lärarprofessionen avseende självständighet i att planera, genomföra och utvärdera pedagogisk verksamhet. I kursen möts och integreras således två närliggande och av varandra beroende kunskapsfält: barndomsstudier och utbildningsvetenskap. Den fjärde delkursen fokuserar teorier och forskning med hög relevans för tillämpade barndomsstudier.

I samtliga delkurser återkommer ett fokus mot relationer mellan barn och olika kategorier av vuxna i skilda livssammanhang. Med andra ord gäller detta relationsfokus när forskningsfältet barndomsstudier introduceras, när intresset riktas mot utbildning, demokrati och lärande, när olika teoretiska perspektiv lanseras och när metodologi och metod för barndomsstudier presenteras och tillämpas.

Därtill lägger kursen barndomsstudier grunden för fördjupningar mot didaktik och ämnesdidaktik: matematik, svenska och litteraturvetenskap. Den student som vill gå vidare mot en masterutbildning kommer därför att få läsa en utbildning som försöker integrera barndomsstudier med didaktik och ämnesdidaktik.

Delkurs 1 Introduktion till barndomsstudier 7,5 högskolepoäng

Den första delkursen introducerar det internationella forskningsfältet barndomsstudier i fem med varandra förbundna teman.

- a. Fenomenet barndom som historisk, social, kulturell, psykologisk kategori.
- b. Fältets nyckelbegrepp, problem och frågeställningar.
- c. Barndomens politiska filosofi: barns rättigheter och vuxnas ansvar.
- d. Barns villkor och representation av barndom.
- e. Barn/barndom och social och kulturell förändring.

Delkurs 2 Barndomsstudier som utbildning, demokrati och lärande 7,5 högskolepoäng

Den andra delkursen relaterar barndomsstudier till utbildning, demokrati och lärande. Hit hör frågor om kunskapssyn, kultur och medvetande, medborgarskap och mångfald samt kommunikation mellan vuxna och barn. Följande fyra teman sammanfattar delkursens huvudsakliga innehåll:

- a) Introduktion till utbildningsvetenskap med relevans för barndomsstudier och relationer mellan vuxna och barn.
- b) Perspektiv på demokratibegreppet i relation till barn, utbildning, kunskap som handlande, medvetenhet och lärande.
- c) Demokrati, medborgarskap och mångfald i en global tidsålder.
- d) Barns inflytande och delaktighet i praktiken.

Delkurs 3 Barn och barndom i skolans verksamhet 7,5 högskolepoäng

Denna delkurs innehåller 6 hp (fyra veckors) verksamhetsförlagd utbildning (VFU). VFU genomförs i de tidigare skolåren. Teoretiska uppgifter om 1,5 hp som anknuter till tidigare delkurser ingår.

Delkurs 4 Teoretiska perspektiv på barn och barndom 7,5 högskolepoäng

Den fjärde delkursen fokuserar teoretiska perspektiv för studier av barn och barndom. Den tar sin utgångspunkt i nödvändigheten av en teoretisk informerad forskningsprocess. Först bestäms vad teori är och betyder samt hur teori kan användas. Därefter presenteras olika teoretiska perspektiv med relevans för kunskapsfältet barndomsstudier. Detta moment utgör delkursens kärnmoment. Till detta moment hör även en introduktion av olika betydelser av begreppet diskurs och diskursanalyser. Avslutningsvis riktas intresset mot några strategiskt valda teoretiskt informerade studier med hög relevans för forskningsfältet barndomsstudier. Följande fyra teman sammanfattar delkursens huvudinnehåll:

- a) Teoretisk förståelse; definition av teori och teorins betydelse i forskning samt det teoretiska tänkandets logik.
- b) Teoretiska perspektiv:
 - Fenomenologi
 - Symbolisk interaktionism
 - Strukturationsteori: struktur och aktörskap
 - Kommunikationsteori och kommunikativt handlande
 - Social handlings- och 'performance' - teori
 - Modernitet, identitet och individualisering
 - Kulturanalys av kulturella former: om relationen mellan sociala villkor och symboliska uttrycksformer
 - Civilisfär och mångkulturell integrationsteori
- c) Introduktion till begreppet diskurs och diskursanalys
- d) Teoretiskt informerade studier om barn och barndom med avseende på fenomen som livfas, livschanser, vuxenroller, idrott, kultur, etik med mera

Därtill är det viktigt att betona att också delkurs 2 kan läsas, förstås och tillämpas som en teorikurs om just utbildning, demokrati och lärande. Även den första delkursen - Introduktion till barndomsstudier - introducerar användbara begrepp och teoretiska perspektiv.

Undervisningsformer

Föreläsningar, seminarier och studenternas egna redovisningar av kursens kunskapsstoff. Undervisningen bygger i stor utsträckning på studenters egenaktivitet och självständiga arbete.

Examinationsformer

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

Examination sker i form av aktivt deltagande i seminarier, skriftlig och/eller muntlig

tentamen, skriftliga och/eller muntliga redovisningar. Förmågan att omsätta kunskaper i adekvat handling prövas. Lärarstudentens professionella förhållningssätt under VFU examineras efter samråd med lärarutbildare i verksamheten.

Kursvärdering

Kvalitetsutveckling av kursen Barndomsstudier sker i tre former. För det första görs inledande, individuella samtal med varje studerande i samband med kursstarten. För det andra sker utvärderande samtal med studenterna under kursens gång. För det tredje genomförs en skriftlig utvärdering efter varje avslutad delkurs.

Övrigt

För studerande som ej godkänts i den verksamhetsförlagda utbildningen ges endast möjlighet till ytterligare en förnyad prövning

Kurslitteratur och övriga läromedel

Litteraturförteckning Delkurs 1 - Introduktion till barndomsstudier 7,5 hp

Kurslitteratur

Cunningham, Hugh, *Children & Childhood in Western Society Since 1500*, London: Longman, 1995. (sid. 1-18 och sid. 163-190).

Halldén, Gunilla (red.), *Den moderna barndomen och barns vardagsliv*, Stockholm, Carlssons förlag, 2007. (200 sid.)

Heywood, Colin, *A History of Childhood*, Cambridge: Polity Press, 2001. (s 1-171)

James, Allison & James, Adrian, *Key Concepts in Childhood Studies*, London: Sage Publications, 2008. (1-152)

Jenks, Chris, *Childhood*, London: Routledge, 1996. (s. 1-55)

Kehily, Mary Jane, *An Introduction to Childhood Studies (Second edition)*, Maidenhead, Berkshire: Open University Press, 2009. (208 sidor)(valbar)

Mills, Richard, "Perspectives of Childhood" i *Childhood Studies A Reader in Perspectives of Childhood*, Jean Mills & Richard Mills (ed.), London: Routledge, 2000. (sid. 1-38)

Penn, Helen, *Understanding Early Childhood, Issues and Controversies*, Maidenhead, Berkshire: Open University Press, 2005. (183 sid.) (Valbar)

Trondman, Mats, *Att förstå barndom (distribueras av kursansvarig)* (ca 80 sidor)

Litteraturförteckning Delkurs 2 - Barndomsstudier som utbildning, demokrati och lärande 7,5 hp

Kurslitteratur

Benhabib, Seyla, *Jämlikhet och Mångfald. Demokrati och medborgarskap i en global tidsålder*, Göteborg: Daidalos, 2004. (236 sid.)

De Block, Liesbeth & Buckingham, David, *Global children, global media: migration, media and childhood*, Basingstoke: Palgrave. Macmillan, 2010 (222 sid.)

Dewey, John, *Demokrati och utbildning*, Göteborg: Daidalos, 1997. (416 sid.)

Englund, Tomas (red.), *Utbildning som kommunikation*, Göteborg: Daidalos, 2007. (407 sid.)

Trondman, Mats, "Emile Durkheims utbildningsvetenskap", i Bengt Sandin och Roger

Säljö (red.) Utbildningsvetenskap: ett kunskapsområde under formering, Stockholm: Carlssons förlag, 2006. (35 sid.)

**Litteraturförteckning Delkurs 3 - Barn och barndom i skolans verksamhet 7,5 hp
Kurslitteratur**

Skolverket Kunskapsbedömning - hur, vad och varför (Forskning i fokus, nr 13 Korp, Helena)

www.skolverket.se

Skolverket Likvärdig bedömning och betygssättning. Allmänna råd och kommentarer
www.skolverket.se

Kompendium (50 sid.)

**Litteraturförteckning Delkurs 4 - Teoretiska perspektiv på barn och barndom 7,5 hp
Kurslitteratur**

Alexander, Jeffrey C, "Kultursociologiska texter" (under utgivning våren 2010). (ca 150 sid.)

Bourdieu, Pierre, Praktiskt förnuft. Bidrag till en handlingsteori, Göteborg: Daidalos, 1995. (s. 11-82)

Giddens, Anthony, Modernitet och självidentitet. Självet och samhället i den senmoderna epoken, Göteborg: Daidalos, 1997. (sid. 9-238)

Habermas, Jürgen, Kommunikativt handlande. texter om språk, rationalitet och samhälle, Göteborg: Daidalos, 2005. (sid. 83-141 och 323-395.)

Heidegren, Carl-Göran, Erkännande, Stockholm: Liber förlag, 2009. (128 sid.)

Kaspersen, Lars Bo, Anthony Giddens - introduktion till en samfundsteoretiker, Köpenhamn: Hans Reitzels Forlag, 1995. (s. 48-73)

Merleau-Ponty, Maurice, Kroppens fenomenologi, Göteborg: Daidalos, 2000. (184 sid.)

Nilsson, Roddy, Foucault - en introduktion, Stockholm: Égalité, 2008. (216 sid.)

Nussbaum, Martha C., Kvinnors liv och social rättvisa – ett försvar för universella värden, Göteborg: Daidalos, 2002.(s. 19-142)

Trondman, Mats, "Sociosymboliska homologier: Paul Willis teori om kulturella former", I Johan Fornäs och Tobias Harding (red.) Kulturellt: Reflektioner i Erling Bjurströms anda, Linköping: Linköping University Electronic Press, 2009. (25 sid.)

von Wright, Moira, Vad eller vem? En pedagogisk rekonstruktion av G H Meads teori om människors intersubjektivitet, Göteborg: Daidalos, 2000. (236 sid.)

Därtill ska den magisterstuderande läsa en av följande böcker/studier:

Bernstein, Basil, Pedagogy, Symbolic Control and Identity, Theory, Research, Critique
London: Rowman & Littlefield, 2000. (valda delar)

Berthelsen, Donna, Brownlee, Jo & Johansson, Eva, Participatory learning in the Early Years, London: Routledge, 2009. (180 sid.)

Borland, Moira et al, Middle Childhood. The Perspectives of Children and Parents,
London: Jessica Kingsley Publishers, 1998. (188 sid.)

- Bäck-Wiklund, Margareta & Lundström, Tommy, Barns vardag i det senmoderna samhället, Stockholm: Natur och kultur, 2001. (241 sid.)
- Corsaro, William A, The Sociology of Childhood (second edition), London: Pine Forge Press, 2005. (357 sid.)
- Davies, Bronwyn, Hur flickor och pojkar gör kön, Stockholm: Liber, 2003. (228 sid.)
- Dahlberg, Gunilla & Moss, Peter, Ethics and Politics in Early Childhood Education, London: Routledge Falmer, 2005. (180 sid.)
- Eidevald, Christian, Det finns inga tjejbestämmare - att förstå kön som position i förskolans vardagsrutiner och lek, Jönköping: School of Education and Communication, Jönköping University, Dissertation No4, 2009. (213 sid.)
- Emilsson, Anette, Det önskvärda barnet. Fostran uttryckt i vardagliga kommunikationshandlingar mellan lärare och barn i förskolan, Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis, 2008. (130 sid.)
- Fine, Gary Alan, With the Boys. Little League Baseball and Preadolescent Culture, Chicago: The University of Chicago Press, 1987. (269 sid.)
- Johansson, Eva, Etik i små barns värld, Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis, 1999.(296 sid.)
- Lareau, Annette, Unequal Childhoods. Class, Race, and Family Life, Berkeley, Ca: University of California Press, 2003. (331 sid.)
- Livingstone, Sonia & Haddon, Leslie, Kids on line. Opportunity and risks for children, London: Policy Press, 2009 (296 sid.)
- Løkken, Gunvor, Toddlerkultur, Lund: Studentlitteratur, 2008. (136 sid.)
- Markström, Ann-Mari, Förskolan som normaliseringspraktik. En etnografisk studie, Linköping: Linköping universitet, Institutionen för utbildningsvetenskap, 2005. (Sök på avhandling.nu)
- Roman, Christine, Familjen i det moderna. Sociologiska sanningar och feministisk kritik, Stockholm: Liber, 2004. (160 sid.)
- Sennett, Richard, När karaktären krackelerar, Stockholm: Atlas, 1999.
- Trondman, Mats, Kloka möten. Om den praktiska konsten att bemöta barn och ungdomar, Lund: Studentlitteratur, 2003.(205 sid.)
- Trondman, Mats, "Mångkontextuella och gränsöverskridande läroprocesser – Om barn som självreglerande och egenansvariga subjekt, Educare Vetenskapliga Tidskrifter Nr 2-3, 2009, Malmö: Lärarutbildningen Malmö högskola. (57 sid.)
- Walkerdine, Valerie, Daddy's Girl. Young Girls and Popular Culture, London: MacMillan Press Ltd. 1997. (208 sid.)